ศีล

คำนำ

สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ทรงพระปรารภว่า ศีลโดยเฉพาะศีล ๕ เป็นหลักแห่งความประพฤติทางมนุษยธรรมของคนทั่วไป โดยไม่เลือกชาติศาสนา แต่คนไม่ใช่น้อยเห็นว่าศีลเป็นข้อที่ปฏิบัติยาก หรือขัดประโยชน์ขัดขวางความเจริญ หรือไม่มีประโยชน์ เช่น เห็นว่าคนทั่วไปจะงดเว้นทั้งหมดตามศีลข้อที่ ๑ มิได้ เป็นต้น จึงไม่สนใจในศีล การรับศีลในพิธีทำบุญต่างๆ อย่างน้อยก็เป็นประโยชน์แก่ผู้รับ ในด้านการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ขณะนั้น ส่วนการปฏิบัติย่อมแล้วแต่ความตั้งใจที่กำหนดขึ้นตามระดับของแต่ละคนที่เห็นสมควร ซึ่งเป็นเรื่องต่อเนื่องจาก "วิธีปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามธรรมะ" ที่ได้ประทานพระอนุญาตให้พิมพ์เผยแพร่แล้ว จึงทรงอาราธนาพระสาสนโสภณ (สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหารให้เรียบเรียงเรื่องศีล และได้ประทานพระดำริบางประการเป็นแนวทางเรียบเรียง เพื่อแสดงว่าศีลเป็นข้อจำเป็นทางมนุษยธรรมโดยแท้จริง ซึ่งทุกคนควรศึกษาปฏิบัติตามระดับของตน ครั้นพระสาสนโสภณได้เรียบเรียงถวายและได้แก้ไขในแนวความโดยพระประสงค์แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดให้พิมพ์ขึ้นเนื่องในวาระคล้ายวันประสูติปีพุทธศักราช ๒๕๑๑

เรื่องศีลนี้ ทรงพระกรุณาโปรดให้จัดพิมพ์ออกเผยแพร่แล้ว จำนวน ๓๐,๐๐๐ ฉบับ บัดนี้ทรงเห็นว่าสมควรที่จะให้แปลเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน นักศึกษาตลอดถึงข้าราชการผู้ที่จะไปศึกษาต่อหรือไปรับราชการในต่างประเทศ เพื่ออธิบายให้มิตรชาวต่างประเทศผู้ต้องการทราบ และสำหรับชาวต่างประเทศผู้ประสงค์จะทราบเหตุผลและทางแห่งความประพฤติที่ชอบ จึงโปรดให้พันตำรวจโท เอ็จ ณ ป้อมเพชร์ และนายจอห์น โบลแฟล์ด์ แปลเป็นภาษาอังกฤษ และทรงอาราธนาให้พระขันติปาโล (ลอเร็นส์ อาร์.ซี มิลส์) วัดบวรนิเวศวิหาร ตรวจโดยตลอด จนเป็นที่พอพระหฤทัยในพากย์ภาษาอังกฤษแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดให้จัดพิมพ์ขึ้น เนื่องในวาระดิถีคล้ายวันประสูติ

วังสระปทุม
วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๒

วัดบวรนิเวศวิหาร
กฎิหลวงกัมปนาทแสนยากร
3111102000200

ศีล

ศีล เป็นข้อกำหนดเกี่ยวแก่ความประพฤติของคนเพื่อความอยู่ด้วยกันเป็นปกติสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อยอีกอย่างหนึ่งเพื่อผลพิเศษอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ข้อกำหนดเกี่ยวแก่ความประพฤติดังกล่าวย่อมมีอยู่ในทุกศาสนา ตรงกันก็มี ต่างกันก็มี สุดแต่ศาสดาหรือองค์การศาสนานั้น ๆ จะบัญญัติขึ้น โดยมากมักบัญญัติเป็นข้องดเว้น อันหมายความว่านอกจากข้อที่สั่งให้เว้นนั้นก็ทำได้ เช่นศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาบัญญัติไว้ว่า เว้นจากปลงชีวิตสัตว์ เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ เว้นจากประพฤติผิดในทางกาม เว้นจากพูดเท็จ เว้นจากดื่มน้ำเมาอันเป็นฐานประมาท ศีล ๕ นี้ เป็นหลักเบื้องต้นในพระพุทธ-ศาสนาที่คนทั้งปวงรู้กันมาก เพราะเป็นประเพณีนิยมที่รับศีลกันอยู่ในพิธีทางศาสนาเกือบทุกอย่าง คนไทยจะต้องเคยได้เห็นได้ยินพระให้ศีลมาตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ยังไม่รู้ความหมาย แต่น่าพิจารณาว่า คนโดยมากมองเห็นความสำคัญของศีลเพียงไร หรือมีความเห็นในศีลอย่างไร เพราะข้อบัญญัติในศีลแตกต่างจากทางปฏิบัติของคนทั่วไปอยู่มากเกือบทุกข้อ ทั้งที่เห็นว่าไม่ผิด และที่เห็นว่าผิด เช่นตัวอย่างต่อไปนี้

ศีลข้อที่ ๑ ถ้าปลงชีวิตสัตว์ อันหมายถึงทั้งมนุษย์และดิรัจฉานทุกชนิด ทั้งใหญ่และเล็ก ตลอดถึงเหลือบยุงมดดำมดแดง เป็นต้น แต่วันหนึ่ง ๆ คนปลงชีวิตสัตว์เป็น

เท่าไรก็สุดแต่เจตนาของผู้รับ ทางศาสนาได้มีทางปฏิบัติผ่อนปรนสะดวกมากถึงเพียงนี้ ก็น่าจะเพียงพอทีเดียว ไม่ทำให้ใครต้องเดือดร้อนเสียหายเพราะต้องมาถือศีล เป็นเรื่องของศรัทธาของแต่ละคน

แรงอย่างหนึ่ง ที่จะนำให้เกิดความสนใจปฏิบัติตนอยู่ในศีล ก็คือ ความที่มองเห็นอานิสงส์ คือผลดีของศีล ดังที่พระได้บอกอยู่ทุกครั้งที่ให้ศีลว่า "ถึงคติที่ดีก็ด้วยศีล โภคทรัพย์ถึงพร้อมก็ด้วยศีล ถึงความดับทุกข์ร้อนใจก็ด้วยศีล เพราะฉะนั้น ควรชำระศีลให้บริสุทธิ์"

พิมพ์ที่ บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ๘๙๑ ถนนพระราม ๑ พระนคร
นางบุญพริ้ง ต. สุวรรณ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. ๒๕๑๒

อาหารประจำวันมากมาย เพราะคนโดยมากบริโภคเนื้อสัตว์ คนที่ถือมังสวิรัติมีอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก ในการศึกษาใช้สัตว์เป็นเครื่องค้นคว้าทดลองหลายอย่าง ในการปกครองก็ต้องมีการใช้อาวุธเพื่อปราบปราม ผู้รักษากฎหมายก็ต้องมีการลงโทษผู้ทำผิดตามกฎหมาย ผู้ที่ทำการรบในสงครามก็ต้องใช้อาวุธประหัตประหารกัน ตัวอย่างเหล่านี้ไม่ถือว่าทำผิดกฎหมาย หรือตามทางโลก ถ้าไม่ทำอาจเป็นผิด เช่น ตำรวจ ทหาร หน้าที่ประจำการ นอกจากนี้ในปัจจุบันได้พบสัตว์หลายอย่างเป็นพาหะนำเชื้อโรคตลอดถึงได้พบตัวเชื้อโรคด้วยกล้องจุลทรรศน์ และได้พบจุลินทรีย์ต่าง ๆ อีกมากมาย จนแทบว่าจะไม่มีอะไรแม้แต่น้ำที่คนดื่มอยู่จะไม่มีจุลินทรีย์ ถึงจะกรองน้ำเสียก่อนที่จะดื่ม ก็กรองได้เฉพาะสัตว์ชนิดหยาบ เช่นตัวน้ำ ไม่อาจกรองจุลินทรีย์ได้ ดื่มน้ำทีหนึ่งจึงดื่มจุลินทรีย์ต่าง ๆ เข้าไปมากมาย แม้การใช้ยาเป็นยาทา ยาบริโภคก็ตาม ยานั้นก็ทำลายจุลินทรีย์ที่เป็นตัวโรคต่าง ๆ ทุกครั้งไป จุลินทรีย์ต่าง ๆ เหล่านี้จะถือว่าเป็นสัตว์มีชีวิตในศีลข้อหนึ่งหรือไม่ ถ้าถือก็คงไม่มีใครปฏิบัติในศีลข้อนี้ได้ นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่เห็นว่า ผู้ที่เว้นการฆ่าสัตว์แล้ว ก็ควรเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ด้วย เพราะการบริโภคเนื้อสัตว์ เท่ากับเป็นการสนับสนุนการฆ่า จะต้องเป็นบาปด้วยเหมือนกัน

ศีลข้อที่ ๒ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ โดยเป็นขโมย ก็ถือว่าเป็นการทำผิด แม้ตามกฎหมาย แต่ก็มียกเว้นสมบัติศัตรูในสงครามเป็นต้น

ศีลข้อที่ ๓ ความเป็นชู้ด้วยคู่ครองของคนอื่น ถือว่าเป็นการทำผิด ไม่เป็นที่นับถือไว้วางใจของใครโดยทั่วไป ถึงความประพฤติเกี่ยวข้องในทางนี้ ด้วยบุคคลที่ควรงดเว้นตามประเพณี หรือด้วยบุคคลที่ต้องห้ามตามกฎหมายตามธรรมที่ประพฤติ ก็ถือว่าเป็นการทำผิดเช่นเดียวกัน และควรจะรวมทั้งการขืนใจด้วยกำลังกาย หรือแม้ด้วยกำลังทรัพย์ให้จำยอม ในผู้ที่มิได้มีคู่ครองก็ตาม หรือมีคู่ครองก็ตาม อาศัยศีลข้อที่ ๓ นี้ที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้นับถือวงศ์สกุลของกัน ไม่ละเมิด จึงควรถือเป็นมรรยาทไม่ละเมิดกัน ในอีกหลายเรื่อง ดังที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "สมบัติของผู้ดี" ว่า "อย่าละลาบละล้วงเข้าห้องเรือนแขกก่อนเจ้าของบ้านเขาเชิญ อย่าแลลอดสอดส่ายโดยเพ่งเล็งในห้องเรือนแขก ซึ่งตนไม่ได้นั่งอยู่ อย่าปรารถนาดูสมุดพกของผู้อื่น" เป็นต้น ย่อมมีมรรยาทต่าง ๆ ที่ควรถือเนื่องด้วยศีลทุกข้อ เพราะศีลทุกข้อมีวัตถุประสงค์ให้ประพฤติมีมรรยาท ไม่ละเมิดขอบเขตที่ควรประพฤติ

ศีลข้อที่ ๔ การพูดเท็จก็ถือว่าเป็นการผิดกันทั่วไป แต่ปรากฏว่า คนทั่วไปพูดจริงแก่กันน้อย จึงไว้ใจกันไม่ค่อยได้ ในบางคราวก็น่าจะต้องพูดไม่จริง เช่นผู้ที่พูดไม่จริงเพื่อรักษาตนให้พ้นภัย หมอที่พูดไม่จริงเรื่องโรคแก่คนไข้ เพื่อรักษากำลังใจของคนไข้ไม่ให้เสีย พูดไม่จริงในคราวเช่นนี้ ถึงจะผิดตามคำบัญญัติของศีล ก็ไม่เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของศีลไปทีเดียว เพราะศีลข้อนี้ประสงค์ให้รักษาประโยชน์ของกันและกันด้วยความจริง

คือมุ่งหมายให้ไม่เบียดเบียนกันด้วยวาจา อาศัยความมุ่งหมายดังกล่าว เมื่อพูดทำลายประโยชน์ของกันและกัน เช่นพูดถึงด้วยเจตนาร้าย เป็นการทับถม ส่อเสียดนินทาว่าร้าย เพื่อกดเขาให้เลวลงบ้าง ยกตนขึ้นบ้าง ถึงจะเป็นความจริง ก็ถือว่าเป็นการผิด เพราะผิดความมุ่งหมายของศีลที่บัญญัติขึ้น มีกล่าวไว้ว่า พระพุทธเจ้าเองตรัสวาจาที่จริง และมีประโยชน์ ทั้งถูกเหมาะแก่กาลเวลา และนอกจากที่ทรงบัญญัติศีลให้เว้นจากพูดมุสาแล้ว ยังตรัสให้เว้นจากพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้ประโยชน์ด้วย

ศีลข้อที่ ๕ เว้นดื่มน้ำเมา แต่น้ำเมาก็ยังไม่ลด โรงต้มกลั่นที่ได้รับอนุญาตต้องทำงานไม่หยุดหย่อน ร้านเหล้ามีคนเข้าสนับสนุนทั้งกลางวันกลางคืน งานรับรอง งานรื่นเริงทั้งหลายก็ต้องมีสุรา ไม่เช่นนั้นก็กร่อยไป พวกคอเหล้าไม่ชอบ สุรากลายเป็นสิ่งทำรายได้ให้ปีละไม่น้อย

ทางปฏิบัติของคน ทั้งที่ถือว่าไม่ผิด ทั้งที่ถือว่าผิด ดำเนินไปในทางแย้งกับหลักของศีลดังเช่นที่กล่าวมานี้ จึงแสดงว่า คนยิ่งไม่เข้าใจในศีล ไม่เห็นศีลเป็นข้อสำคัญ ไม่เห็นศีลว่ามีความหมายแก่การครองตนอยู่ในโลก เมื่อเป็นเช่นนี้ จะควรทำหรือไม่ทำอย่างไร ตามวิธีต่าง ๆ ที่จะกล่าวต่อไปนี้

๑. แก้หลักของศีลให้เหมาะแก่ภาวะปฏิบัติทั่วไปจริง ๆ ของคน เช่นศีลข้อที่ ๑ แก้ให้ทำได้เหมือนอย่างที่กฎหมายไม่ถือว่าผิด แต่ถ้าผิดกฎหมายก็ทำไม่ได้ หรือถ้าเป็นการ

ทำอย่างทรมานทรกรรมสัตว์ก็ไม่ควรทำ ศีลข้อที่ ๔ ให้ทำได้ในคราวจำเป็น เพื่อรักษาตน หรือเพื่อรักษาผู้อื่น ศีลข้อที่ ๕ ให้ทำได้เป็นบางครั้งบางคราว และโดยไม่เกินไป

๒. ไม่แก้หลักของศีล และไม่สนใจในศีลด้วย ผู้ที่ไม่สนใจในศีล ถ้าถือปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอยู่ก็ใช้ได้ เพราะกฎหมายก็เป็นศีลอย่างหนึ่งที่บัญญัติขึ้นเพื่อความสงบสุขของประชาชน แต่ยังขาดหลักของใจที่เป็นหลักของศีล ซึ่งจะกล่าวต่อไปข้างท้าย

๓. ไม่แก้หลักของศีล มีความสนใจ รับปฏิบัติบางคราวหรือบางประการ พุทธศาสนิกชนโดยมากอยู่ในประเภทนี้ คือ ไม่แตะต้องแก้หลักอะไรของศีล มีความสนใจที่จะรับถือศีลบางคราว หรือบางประการ เช่นบางคนถือไม่ดื่มสุราตลอดไตรมาสเข้าพรรษา ออกพรรษาแล้วดื่มต่อไป เมื่อเป็นชาวประมงก็ไม่ถือศีลข้อที่หนึ่งที่เกี่ยวแก่สัตว์ในอาชีพ แต่อาจเว้นสัตว์จำพวกอื่น เป็นนักเรียนแพทย์ก็ไม่ถือเกี่ยวแก่สัตว์ที่จะทำการค้นคว้าทดลองเป็นต้น คือถือในคราวที่มีศรัทธาจะถือ และในประการที่ไม่ขัดกับการศึกษาอาชีพการงานหรือหน้าที่ของตน

๔. ไม่แก้หลักของศีล และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด บุคคลจำพวกนี้มีน้อย และอาจจะมีความข้องใจเกี่ยวแก่เชื้อโรคจุลินทรีย์ต่าง ๆ ส่วนพวกที่ไม่ถือโดยเคร่งครัดอาจจะมีความข้องใจเพียงเพื่อต้องการทราบ หรือเพื่อคัดค้านศีลว่าขัดข้องทำไม่ได้ เชื้อโรคจุลินทรีย์ต่าง ๆ จะเป็นสัตว์มีชีวิตที่ต้องห้ามหรือไม่ พิจารณาดูในพุทธประวัติ พระ

พุทธเจ้าเมื่อประชวรในบางคราว ได้ทรงอนุญาตให้หมอชีวกโกมารภัจทายา และถวายโอสถเพื่อเสวย พระภิกษุก็ทายาฉันยาได้ เพื่อเยียวยาอาพาธต่าง ๆ เป็นอันทราบได้ว่าไม่ถือไปถึงเชื้อโรคจุลินทรีย์เช่นนั้น ถ้าถือไปถึงเช่นนั้นก็เป็นอันว่ากินดื่มอะไรไม่ได้ ตลอดถึงหายใจก็จะไม่ได้ ศีลข้อนี้ก็เลยไม่มีความหมาย ไม่มีใครจะเข้าใจจะปฏิบัติได้ ศีลเป็นข้อที่คนสามัญทั่วไปปฏิบัติได้ทุกข้อ โดยอาการปกติธรรมดาสามัญนี้แหละ ไม่ใช่ลึกซึ้งถึงกับจะต้องส่องกล้องปฏิบัติกัน ซึ่งน่าจะใช้ในทางแพทย์เท่านั้น

ส่วนเรื่องการบริโภคเนื้อสัตว์เป็นอาหาร ในพระพุทธศาสนาเองก็มีแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งถือว่าบริโภคเนื้อสัตว์เป็นความผิดคล้ายการฆ่าสัตว์ทีเดียว เพราะเป็นเหตให้ต้องมีการฆ่าสัตว์ ถ้าไม่มีการบริโภคเนื้อสัตว์กันทั้งหมด ก็จะไม่มีใครฆ่าสัตว์เพื่อใช้เนื้อเป็นอาหาร การบริโภคเนื้อสัตว์จึงเป็นตัวเหตุให้มีการฆ่าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร จึงเป็นบาป พระพุทธศาสนาสายอาจาริยวาทมีแสดงให้ถือมังสวิรัติ ด้วยถือว่าการบริโภคเนื้อสัตว์เป็นบาปดังกล่าว ส่วนสายเถรวาท ในวินัยอนุญาตให้บริโภคเนื้อสัตว์ที่บริสุทธิ์โดยส่วน ๓ คือ ไม่ได้เห็น ไม่ได้ฟัง ไม่ได้รังเกียจสงสัยว่าเขาฆ่าเพื่อตน แต่เขาฆ่าเพื่อใช้เนื้อจำหน่ายโดยทั่วไป มิได้เจาะจงว่าเพื่อจะปรุงเป็นอาหารเลี้ยงตน (ยังมีบัญญัติห้ามไว้ประการอื่นอีก เช่นห้ามภิกษุฉันเนื้อดิบและเนื้อที่ต้องห้าม ๑๐ ชนิด มีเนื้อเสือ เนื้อช้างเป็นต้น) เพราะภิกษุควรทำตนให้เขาเลี้ยงง่าย เมื่อเขาถวายด้วยอาหารที่

ไม่มีเนื้อสัตว์ก็ฉันได้ เมื่อเขาถวายด้วยอาหารที่มีเนื้อสัตว์ที่บริสุทธิ์ดังกล่าว และไม่ต้องห้ามก็ฉันได้ แปลว่าสุดแต่เขาจัดถวาย จะมังสวิรัติก็ได้ มังสะที่บริสุทธิ์ก็ได้ และถือว่าไม่เป็นบาป เพราะมีจิตประกอบด้วยพรหมวิหารธรรมในสัตว์ทั้งปวง จิตใจมิได้คิดแลบออกไปให้เขาฆ่า นอกจากนี้ฝ่ายนี้ยังแย้งฝ่ายที่ถือว่าเป็นบาปว่า ถ้าถือว่าบริโภคเนื้อเป็นบาป ก็ควรเว้นเครื่องใช้ที่ทำด้วยหนัง กระดูก เขา เป็นต้นของสัตว์เสียทุกอย่าง เพราะก็ควรจะถือว่าเป็นบาปด้วยเหมือนกัน ทั้งสองฝ่ายนี้ยังถือยันกัน และเถียงกันอยู่ แต่ที่ไม่เถียงกันก็มี เพราะเห็นว่าใครมีศรัทธาจะถืออย่างไรก็ถือไป ไม่ควรจะข่มกัน ซึ่งเป็นกิเลสอย่างหนึ่งไม่เกิดประโยชน์อะไร

ถ้ามีปัญหาว่า พระพุทธเจ้าทรงเห็นประโยชน์อย่างไรจึงทรงบัญญัติศีลให้เว้นเสียทั้งหมด โดยไม่มีข้อผ่อนเช่นนั้น ซึ่งน่าจะมีคนรับปฏิบัติได้จริง ๆ น้อย ข้อนี้ไม่มีใครจะทราบพระญาณของพระพุทธเจ้าได้ แต่อาจพิจารณาเห็นเหตุผลได้จากหลักธรรมต่าง ๆ คือ ทรงสอนให้พิจารณาเทียบเคียงระหว่างตนและผู้อื่นว่า "สัตว์ทั้งปวงหวาดสะดุ้งต่ออาชญา กลัวต่อความตาย ชีวิตเป็นที่รักของสัตว์ทั้งปวง (เหมือนอย่างตนเอง) ทำตนให้เป็นอุปมาดังนี้ ก็ไม่พึงฆ่าเอง ไม่พึงใช้ให้ฆ่า" ตามหลักธรรมนี้เท่ากับทรงสอนให้นำใจเขามาใส่ใจเรา หรือนำใจเราไปใส่ใจเขา จะเห็นว่าต่างรักชีวิตเหมือนกัน กลัวตายเหมือนกัน ฉะนั้นจึงทรงบัญญัติศีลข้อที่ ๑ ด้วยหลักความยุติธรรมโดยแท้ ศีลข้อ

ที่ ๒ ก็เพื่อให้ต่างนับถือในสิทธิแห่งทรัพย์สินของกันและกัน ศีลข้อที่ ๓ ก็เพื่อให้นับถือในวงศ์สกุลของกัน ศีลข้อที่ ๔ ก็เพื่อให้รักษาประโยชน์ของกันด้วยความจริง ศีลข้อที่ ๕ ก็เพื่อความไม่ประมาทขาดสติสัมปชัญญะ เพราะเมื่อตนก็รักและหวงแหนในทรัพย์สิน เชื้อสายวงศ์สกุล ความสัตย์จริง ก็ไม่ควรไปละเมิดเบียดเบียนผู้อื่น ทุกข้อจึงอาศัยหลักยุติธรรมที่บริสุทธิ์สิ้นเชิง และศีลนี้แสดงว่าพระพุทธศาสนานับถือในชีวิต และสิทธิทรัพย์สินของบุคคลทั้งปวงเป็นต้น ซึ่งเป็นโลกสัจจะ สมมุติสัจจะ ถ้าจะทรงบัญญัติศีลผ่อนผันลงมาหาความพอใจของคน ก็จะขาดความยุติธรรมที่สมบูรณ์ และจะขาดพระกรุณาแก่สัตว์ที่ถูกอนุญาตให้ฆ่าได้ มิใช่วิสัยของพระพุทธเจ้าผู้มีพระกรุณาเต็มเปี่ยมในสรรพสัตว์ เหตุผลอีกอย่างหนึ่งคือ ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า "เพื่อผลพิเศษอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ" หมายความว่า ผลที่มุ่งหมายนั้น คือ เพื่อบริสุทธิ์ผ่องแผ้วจากเครื่องเศร้าหมองทั้งหมด ซึ่งมีศีลเป็นบันไดขั้นแรก ศีลที่สมบูรณ์ดังกล่าวเท่านั้นแม้เพียง ๕ ข้อ อาจเป็นบันไดนำไปสู่บันไดขั้นที่สูงขึ้น เพื่อบรรลุถึงผลดังกล่าวได้

ปัญหาที่สำคัญมากเกี่ยวแก่ศีล น่าจะอยู่ที่ประเด็นว่าคนเราสนใจปฏิบัติในศีลหรือไม่สนใจปฏิบัติ เนื่องด้วยเหตุอะไร ดังจะยกเหตุต่าง ๆ มากล่าวบางประการ

๑. **ถ้าเพราะศีลบัญญัติไว้ตึงเกินไป** เช่น ให้เว้นการปลงชีวิตสัตว์ทุกชนิด สมมุติว่าจะมีบัญญัติผ่อนลงมาให้

ทำได้บางอย่างเช่นที่กล่าวมาข้างต้น จะทำให้คนปฏิบัติในศีลมากขึ้นหรือไม่ เห็นว่าคงจะรับรองไม่ได้ว่า จะทำให้คนสนใจปฏิบัติในศีลมากขึ้น เพราะตามที่ปรากฏอยู่โดยมาก เฉพาะศีลในประการที่ทางโลกทั่วไปหรือทางกฎหมายก็รับรองว่าผิด ทุกสิกขาบทของศีล ไม่ว่าข้อที่ ๑ หรือข้ออื่น คนก็คงประพฤติล่วงละเมิดกันอยู่มาก ผลที่ปรากฏนี้ จึงมิใช่เพราะเหตุที่ว่าศีลตึงไป คนทุกคนมักมีปกติทำอะไรผ่อนลงมาหาความสุขสะดวกของตนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นคนชาติไหน ศาสนาอะไร ทุกชาติก็มีกฎหมายตราขึ้นไว้ใช้ ทุกศาสนาก็มีศีลที่บัญญัติขึ้นผ่อนลงมามากก็มี แต่ก็คงมีไม่น้อย หลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติ หรือล่วงละเมิด เหตุสำคัญจึงอยู่ที่ตัวบุคคลเองซึ่งแต่ละคนมีความสามารถถนัดในการที่จะหลีกเลี่ยงแก้ไข เพื่อที่ตนเองจะไปได้โดยสะดวกอยู่แล้ว

๒. **ถ้าเพราะตัวบุคคลเองดังกล่าว** อะไรในตัวบุคคลที่ทำให้ละเมิดศีล แม้ในประการที่โลกทั่วไปหรือกฎหมายก็ถือว่าผิด เหตุในตัวบุคคลตามปัญหานี้ ก็ต้องกล่าวถึงความโลภ โกรธ หลง ซึ่งเกิดเป็นกิเลสขึ้นในจิตใจ ทำให้ไม่มีหิริ (ความละอาย ความรังเกียจความชั่ว) ไม่มีโอตตัปปะ (ความเกรงกลัวต่อความชั่ว) ฉะนั้น ถ้าจะแก้ก็ไม่ต้องไปแก้ที่หลักศีลของท่าน แต่แก้ที่จิต หมายถึงแก้กิเลสดังกล่าว โดยปฏิบัติลดกิเลสลงไป ไม่ปฏิบัติในทางเพิ่มกิเลส จนจิตใจมีหิริโอตตัปปะขึ้น ก็จะปฏิบัติในศีลได้ดีขึ้น การปฏิบัติในศีลได้ดีขึ้นนี้ ไม่ได้หมายถึงจะต้องเว้น

ให้ครบถ้วน เว้นในประการที่ทางโลกทั่วไป หรือกฎหมายถือว่าผิดก็ใช้ได้

๓. **ถ้าเพราะความจำเป็น** เช่นต้องละเมิดศีลข้อที่ ๑ เพื่อป้องกันทรัพย์ ชีวิต ตลอดถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังเช่นต่อสู้ปราบปรามโจรผู้ร้ายข้าศึกศัตรู ละเมิดศีลข้อที่ ๒ เพื่อยังชีพ เพราะอดอยากแร้นแค้นจริง ๆ ศีลข้อที่ ๓ ดูไม่มีเหตุจำเป็นจะต้องละเมิด ไม่ทำให้ต้องตาย ละเมิดศีลข้อที่ ๔ เพื่อรักษาตนให้สวัสดี ละเมิดศีลข้อที่ ๕ เพื่อเป็นยาหรือกระสายยา หรือแม้เพื่อสนุกสนานเป็นครั้งคราว เมาแล้วก็กลับไปนอน ไม่ก่อเรื่องราว เหตุต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น มีหลายข้อที่นับว่าเป็นความจำเป็น เช่นถ้ามีอาชีพเป็นประมง เป็นนักเรียนแพทย์ ทราบมาว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสั่งฝากพระพุทธชินสีห์ไว้ว่า ให้พระอุปัชฌาย์อาจารย์ในวัดบวรนิเวศวิหารสอนสัทธิวิหาริกอันเตวาสิกผู้จะลาสิกขาออกไปครองเรือน ให้รู้จักศีลจำเป็น ดังเช่นที่กล่าวมา เพื่อที่จะได้ผ่อนปฏิบัติครองชีวิตให้สวัสดีตามทางโลก ถ้าใครลองตั้งปัญหาถามตนเองก่อนว่า จำเป็นไหมที่จะฆ่า ที่จะลักเป็นต้น ก็จะรู้สึกได้ด้วยตนเองว่ามีน้อยครั้งที่จำเป็น ฉะนั้นแม้เพียงตั้งใจว่า จำเป็นจึงจะล่วงศีล ไม่จำเป็นก็ไม่ละเมิด ถือศีลจำเป็นไว้เพียงเท่านี้ ก็จะเห็นผลด้วยตนเองว่าจะรักษาศีลทุกข้อไว้ได้มากโดยไม่ยากลำบาก และไม่เสียประโยชน์อะไรในทางโลกทุกอย่าง

๔. **ถ้าเพราะขาดธรรมสนับสนุนเป็นคู่กัน** การขาด

ธรรมที่พึงปฏิบัติให้เป็นคู่กันกับศีลแต่ละข้อ ก็เป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้จำเป็นต้องละเมิดศีลได้เหมือนกัน คือเมตตาความรักใคร่ปรารถนาให้เป็นสุข พึงอบรมให้มีประจำใจเป็นธรรมคู่กับศีลข้อที่ ๑ สัมมาอาชีวะ ความประกอบอาชีพในทางที่ชอบ เป็นธรรมที่ควรปฏิบัติให้เป็นคู่กับศีลข้อที่ ๒ ความสันโดษยินดีเฉพาะด้วยคู่ครองของตน เป็นธรรมที่ควรปฏิบัติให้เป็นคู่กับศีลข้อที่ ๓ ความสัตย์จริงเป็นธรรมที่ควรรักษาให้เป็นคู่กับศีลข้อที่ ๔ ความมีสติรอบคอบไม่ประมาท เป็นธรรมที่ควรปฏิบัติให้เป็นคู่กับศีลข้อที่ ๕ ยกขึ้นอธิบายเพียงบางข้อ เช่น ข้อที่ ๑ เมตตา ถ้ามีอยู่ในสัตว์ใด ๆ แล้ว ก็ห้ามใจเองไม่ให้คิดเบียดเบียน ไม่ต้องกล่าวถึงเมตตาของมารดาบิดาที่มีในบุตรธิดา แม้ที่มีในสัตว์เลี้ยงเช่น สุนัข แมว ก็ทำให้เลี้ยงถนอมรักษาอย่างยิ่งอยู่แล้ว ถ้าขาดเมตตาเสีย มีโทสะแทนที่ ก็จะทำลายได้ทีเดียว ข้อที่ ๒ ประกอบอาชีพ ถ้าเกียจคร้านประกอบอาชีพ หรือประกอบในทางที่ผิด ก็ไม่อาจรักษาศีลข้อที่ ๒ ได้ เพราะทุกคนจำเป็นต้องบริโภคอยู่ทุกวัน ต้องแสวงหามาบริโภคให้ได้ จึงจำต้องมีอาชีพและจะต้องเป็นอาชีพที่ชอบ

๕. **ถ้าเพราะขาดผู้นำที่มีศีล** ข้อนี้ มีพระพุทธภาษิตในชาดกแสดงไว้ แปลความว่า "เมื่อโคทั้งหลายข้ามไปอยู่ ถ้าโคตัวนำฝูงไปคด โคทั้งปวงย่อมไปคดเมื่อโคนำไปคดอยู่ ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับความรับรองว่าเป็นหัวหน้า ถ้าผู้นั้นประพฤติอธรรม หมู่ชนนอกนี้

ย่อมประพฤติตาม ทั่วทั้งรัฐพากันอยู่เป็นทุกข์ ถ้าผู้ปกครองไม่ตั้งอยู่ในธรรม เมื่อโคทั้งหลายข้ามไปอยู่ ถ้าโคตัวนำฝูงไปตรง โคทั้งปวงย่อมไปตรง เมื่อโคนำไปตรงอยู่ ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับความรับรองว่าเป็นหัวหน้า ถ้าผู้นั้นประพฤติธรรม หมู่ชนนอกนี้ย่อมประพฤติตาม ทั่วทั้งรัฐพากันอยู่เป็นสุข ถ้าผู้ปกครองตั้งอยู่ในธรรม" พระพุทธภาษิตนี้มีความแจ่มแจ้งอยู่แล้วว่า ผู้นำในหมู่คนมีส่วนสำคัญในความประพฤติของคนทั้งปวง เพราะจะมีการทำตามอย่าง

เหตุต่าง ๆ ดังเช่นที่กล่าวมา น่าจะเป็นเหตุสำคัญแต่ละข้อเกี่ยวแก่ศีล กล่าวโดยสรุป ศีลจะมีหรือไม่มีในคนแต่ละคนตลอดถึงในหมู่คน ย่อมเกี่ยวแก่ว่าศีลเป็นข้อบัญญัติที่อำนวยให้เกิดความปกติสุขตามภูมิชั้นของตนซึ่งตนพอจะรับปฏิบัติได้หรือไม่

ในข้อที่กล่าวนี้ บางคนได้แสดงความคิดเห็นว่า ศีลนั้นเป็นแม่บทใหญ่ แต่ละบุคคลจะต้องนำแม่บทนี้มากำหนดให้เหมาะกับภาวะของตน แต่การกำหนดนี้จะถูกต้องกับวัตถุประสงค์ของศีล ต่อเมื่อกระทำโดยปราศจากอคติหรือความลำเอียงเข้ากับตัวเอง เพราะวัตถุประสงค์ของศีล คือไม่เบียดเบียนกัน และเป็นบันไดขั้นแรกของสมาธิและปัญญา เมื่อไม่ได้ถือตามตัวอักษร แต่กำหนดถือตามวัตถุประสงค์ดังนี้ การถือปฏิบัติจะออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน ตามควรแก่ภาวะที่ต่าง ๆ กันของแต่ละบุคคล แต่ละอาชีพเป็นต้น เช่นของชาวบ้านซึ่งต้องการ

อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในครอบครัวในบ้านในเมือง ก็ออกมาในลักษณะหนึ่ง ของบรรพชิตซึ่งต้องการภูมิธรรมสูงก็ออกมาในลักษณะหนึ่ง ซึ่งต่างก็จะบรรลุผลที่มุ่งหมายแห่งศีลของตนได้ นอกจากนี้ศีลยังเป็นเหตุสำคัญในการนำผลรวมให้เพิ่มพูน เป็นพลังนำความเจริญทางเศรษฐกิจและความสุขของส่วนรวม ถ้าปราศจากศีลเสียผลงานของแต่ละบุคคล จะถูกตัดทอนทำลายกันเองลงไปถึงจะมีใครได้ผลสูง ซึ่งได้จากการทำลายผลของผู้อื่นลงไปเป็นอันมาก ก็ไม่บังเกิดผลลัพธ์ที่เป็นของส่วนรวม ผลลัพธ์ที่เป็นส่วนรวมยิ่งลดน้อยลง ความเจริญและความสุขของส่วนรวมก็เกิดได้ยาก แม้ตามความคิดเห็นนี้จะเห็นได้ว่า ยังมีคนที่รู้จักที่จะรับศีลมาปฏิบัติให้เหมาะแก่ภาวะของตน ทั้งเห็นความสำคัญของศีลว่าทำคนและหมู่คนให้เจริญ

กล่าวได้ว่าในเมืองไทยคนทั่วไปย่อมทราบอยู่ว่าตนจะรับปฏิบัติในศีลได้โดยประการไร และศีล ๕ ไม่ได้เป็นข้อขัดขวางความเจริญของบุคคลหรือบ้านเมืองแต่ประ-การไร ข้อที่ควรวิตกมิได้อยู่ที่ว่าคนพากันเคร่งครัดในศีลมากไป แต่อยู่ที่คนพากันขาดหย่อนในศีลมากไปต่างหาก จนถึงว่า การที่ควรละเว้นอันเป็นความผิดที่โลกทั่วไปหรือกฎหมายก็ว่าผิด คนก็ยังไม่ละเว้น จุดสำคัญที่จะต้องแก้ จึงอยู่ที่ตัวบุคคลและเหตุแวดล้อมทั้งหลายดังที่ได้กล่าวมาโดยลำดับแล้ว ฉะนั้น ถ้าตัวบุคคลแต่ละคนปฏิบัติในทางลดกิเลส คือความโลภ โกรธ หลง มีหิริ

โอตตัปปะ ประจำจิตใจพอสมควร มีเครื่องแวดล้อมให้ความสุขสะดวกพอสมควร เช่น โจรผู้ร้ายสงบราบคาบ การอาชีพคล่องสะดวก หาทรัพย์พอที่จะดำรงชีวิตตนเองแลครอบครัวเป็นต้น เป็นเหตุให้ไม่เกิดความจำเป็นที่จะประพฤติผิดศีล ทั้งสนใจที่จะปฏิบัติธรรมที่เป็นคู่กันกับศีล เช่น มีเมตตาอารีต่อกัน ขยันขันแข็งในสัมมาอาชีพ เป็นต้น และบุคคลที่เป็นผู้นำ คือผู้ปกครองทุกระดับก็สนใจดำรงตนอยู่ในศีล ไม่ปฏิบัติในทางเบียดเบียน แต่ปฏิบัติในทางบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนให้ทั่วถึง ถ้าทุกฝ่ายร่วมกันปฏิบัติดังนี้ ศีลธรรมจะดีขึ้นได้แน่นอนเพราะพื้นจิตใจของแต่ละคนย่อมมีความอยากเป็นคนดีอยู่ด้วยกัน และก็ย่อมเห็นประโยชน์ของศีลธรรม แต่ถ้ามีปัญหาเฉพาะหน้า คือการครองชีวิตคับแค้นขัดข้องมีอันตราย ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน แม้ในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสสอนในประโยชน์ปัจจุบันก่อน คือสอนให้ขยันหมั่นเพียร ประกอบการงานเพื่อให้ได้ทรัพย์มาดำรงชีวิตเป็นต้น แล้วจึงทรงสอนให้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ภายหน้าควบคู่กันไป คือให้มีศรัทธามีศีลเป็นต้น

ในคราวที่พากันมองเห็นความเสื่อมต่าง ๆ ที่เกิดจากความประพฤติเสื่อมทางศีลธรรมของคน ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ก็พากันเรียกร้องหาศีลธรรมกันเกรียวกราว ดังเช่นในปัจจุบัน แต่ก็ควรคำนึงถึงเหตุต่าง ๆ เช่นที่กล่าวมา และช่วยกันแก้ให้ถูกต้นเหตุ ลำพังพระสงฆ์ ทำได้เพียงเป็น

ผู้ชี้ทาง และใคร ๆ เฉพาะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่อาจแก้ได้ ต้องร่วมมือกันแก้ทุกฝ่ายตามหน้าที่ของตน โดยปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนโดยสุจริต โดยเฉพาะแต่ละคนตรวจดูเข้ามาที่ความประพฤติของตนเอง ตั้งใจเว้นความประพฤติทางทุจริตต่าง ๆ ตามหลักของศีล วิธีปฏิบัติตนตามศีลก็ไม่เป็นการยาก คือ ปฏิบัติโดยรับศีล (สมาทาน) จากพระ หรือตั้งใจปฏิบัติตามด้วยตนเอง (สมาทานด้วยตนเอง) ถึงจะไม่มีการรับจากพระก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่ตั้งใจงดเว้นไว้ว่า จะเว้น คือ ไม่ทำในข้อนั้น ๆ แม้จะยังเว้นไม่ได้ตามหลักศีลที่สมบูรณ์จะตั้งใจ เว้นในข้อ ที่แม้ทางโลกหรือทางกฎหมายถือว่าผิด ไม่ชอบ ไม่ควรตามที่ทราบกันอยู่นี่แหละ ก็ยังดีกว่าไม่เว้นเสียบ้างเลย

ความบัญญัติศีลที่สมบูรณ์ไว้ มิใช่หมายความว่า จะต้องปฏิบัติให้สมบูรณ์ในศีลขึ้นทันที ซึ่งไม่มีใครจะทำได้เช่นนั้น ข้อที่ควรทำ คือปฏิบัติไปโดยลำดับ ตั้งแต่ชั้นเล็กน้อยไปหามาก จึงใช้คำว่า "ข้าพเจ้าสมาทาน (รับถือ) สิกขาบท (ทางศึกษา) ว่าจะเว้นข้อนั้น ๆ" คือรับศึกษาไปในทางของศีล ซึ่งมีความหมายอยู่ในตัวว่า ยังไม่สมบูรณ์นั่นเอง เหมือนอย่างศึกษาในวิชาใด ก็หมายความว่ายังไม่รู้ในวิชานั้น ถ้ารู้สมบูรณ์แล้วก็ไม่ต้องศึกษา ผู้ที่ยังศึกษาไม่มีความผิดในข้อที่ยังศึกษาไปไม่ถึง

ธรรมเนียมที่ใช้ทั่วไป พระมิได้เที่ยวให้ศีลใคร ๆ โดยลำพัง เมื่อมีผู้ขอศีล พระจึงจะให้ศีล แสดงว่าผู้ขอพร้อมที่จะรับรักษาศีล และจะรักษาไว้กี่ข้อ ชั่วคราวหรือนาน

followed temporarily and for how long are matters depending on the will of the person concerned. Buddhism offers a rather flexible way of observing moral conduct which should be quite adequate and cause no trouble or loss to those who do so. This depends upon the faith of the individual.

A force that may incline one to follow the Silas or rules of moral conduct is realization of the benefits to be had from them as taught by the monks every time they give them: "One may attain the right path by observing the Silas, wealth of all kinds by observing the Silas, the cessation of pain and grief in the heart by observing the Silas. Therefore, one should purify one's Sila to make it perfect."

PRINTED BY THAI WATANA PANICH PRESS CO., LTD., RAMA I ROAD, BANGKOK
MRS. BOONPRING T SUWAN, PRINTER. B E. 2512.

of us should perform our duties with honesty. Each should examine his own behaviour and make an effort to do away with unwholesome conduct by following the principles of the Silas. Then abiding by the rules of moral conduct would not be difficult, that is, it can be done by requesting from a monk the Silas or by oneself following them, without receiving them from the monks. What is important is one's determination to abide by the Silas, that is to abstain from certain actions. Although such abstention may not be complete in the sense of the perfect Silas and may apply only to actions regarded as wrong and unwholesome in the worldly or legal sense, that is nevertheless better than not to abstain at all.

The prescription of the perfect sila, complete in every respect, does not mean that their observance should also be perfect right from the start. No one would be able to manage that. The practice of the Silas should be gradual, step by step, from the lower to the higher stages. That is why the following words are used "I undertake the rule of training abstaining from such and such conduct." This amounts to agreeing to train in the Silas or moral rules. It also means that observance of the Silas is still not yet perfect. It is the same with the study of any branch of knowledge. If one is still learning a subject, it means that one does not know it yet to perfection. Anyone who knows it completely does not have to train in it. A person who is still learning should not be held responsible for ignorance of what he has yet to learn.

Usually, monks do not dispense the Silas or moral rules of their own accord or in random fashion. They do so only upon request. When we ask for the Silas, it means we are ready train in them. How many of the Silas are to be observed or whether they should be

stances which make for contentment and comfort, such as freedom to carry on one's livelihood in an atmosphere of peace and security and ability to earn enough for oneself and one's family, then there would be no cause to infringe the Silas and people might even be interested in following the Silas' complementary Dhamma, such as cultivating Metta (loving-kindness) towards others and diligence in pursuing their livelihood. If the leaders or administrative officers of all ranks were also interested in the Silas, if they were prepared to abide by them and not to discharge their duties in harmful ways but in a manner beneficial to the people's welfare, if every sector of the community were to concur in maintaining such good behaviour, the standard of morality would surely improve, because the basis of each individual's mind desires to be good, so people readily see the advantages of the Silas. If earning one's living becomes difficult or dangerous, solutions to such contingencies must be given first priority. In the Buddhist religion, the Lord Buddha taught that the present benefits should be taken care of first, for instance, by being diligent and working for a living. Then, after that, He advised people to attend at the same time to their future benefit, for instance, by having faith in and abiding by the Silas.

When there is an outcry about a state of degeneration resulting from disrespect for moral values, youth as well as adults clamour for those values to be upheld just as is happening at present. But the reasoning set forth in these paragraphs should be remembered and all of us should join hands in trying to improve the situation by getting at the real cause. Monks can only point the way. The task cannot be undertaken by any single group of people. All sectors of the community should co-operate in accordance with their duties. All

purposes, it will differ somewhat depending on the status or profession of each individual. For instance, observance of the Sila by the common people who desire peace and contentment for all in the family as well as in the nation, will take one form; that of the monks who desire to attain a higher plane of the Dhamma will take another. Both forms will, however, lead to the goal for which observance of the Silas was established. Furthermore, Silas or rules of moral conduct are also the principal factor in national growth, the force that brings about economic prosperity and general contentment. Without Silas, the productivity of individuals will tend to eliminate and destroy itself. Where the productivity of one individual is high but it is detrimental to that of someone else, nothing is added to the community. Rather, the total yield of the community diminishes and consequently it is difficult to promote general progress and prosperity. Even from this point of view, it can be seen that many people observe the Silas in a way suited to their own status, realizing that the Silas can bring prosperity to the community.

Generally speaking, people in Thailand know how they should observe the Silas or moral rules. They also know that the five Silas are in no way an obstruction to prosperity of the individual or the country. The cause for concern does not lie in the fact that too many people strictly observe the Silas, but in the fact that too many people infringe them. This goes so far that even those actions which should be eschewed because they are generally or legally considered harmful, are nevertheless still common. What chiefly needs to be set right lies then, in the individual and in the circumstances already dealt with. If everyone were to behave in a way that lessens kilesas and generates in the heart enough hiri-ottapa and if, at the same time, there are circum-

5. Owing to absence of leaders who abide by the Silas. As an illustration, there is a saying in a Jataka which can be summarized as follows: "When a herd of cattle is travelling, if the leading bull strays, the whole herd goes astray. So it is with the people. If the appointed leader practises a dhamma or unrighteousness, the multitude will also practise it. The whole nation will suffer if that one fails to abide by the Dhamma. When a herd of cattle is travelling, if the leading bull keeps to the proper course, the whole herd will do the same. So it is with the people. If the appointed leader abides by the Dhamma, the multitude will do likewise. The whole nation will be content if the leader upholds the Dhamma." This Buddhist saying is quite clear. The behaviour of the leader is of great consequence to the masses as they will inevitably follow his example.

The above reasons for being or not being interested in the observance of moral conduct may, each of them, be of significance in relation to the Sila. In short, whether the Silas are or are not followed by the individuals composing society depends on whether or not they bring about contentment in accordance with the level of the followers.

In this respect, some have voiced the opinion that the Silas may be looked upon as fundamental principles to be applied in a way suited to one's own status. What is regarded as suitable will be in conformity with the purpose of the Silas only if it is adopted without prejudice to others and without favour to oneself, for the purpose of the Sila is to avoid harm to others. Besides, they are the first steps towards concentration (samadhi) and insight (panna). Since observance of the Silas should not be literal but should accord with their

Silas, except when it is impossible to do otherwise, and to abide by them as far as necessity permits will make us realize that the five Silas can be followed, to a great extent, without difficulty or loss of any worldly advantage whatever.

4. Owing to a lack of supporting and complementary Dhamma. Lack of Dhamma complementary to each of the rules may also be a cause of their infringement. Metta or loving-kindness should be cultivated as (an aspect of) Dhamma complementary to the first Sila. Samma-ajiva or Right Livelihood should be practiced as (an aspect of) Dhamma complementing the second Sila. Santutthita or contentedness with one's spouse is (an aspect of) Dhamma that should be developed to complement the third Sila. Truthfulness is (an aspect of) Dhamma that should be observed to complement the fourth Sila. Carefulness and circumspection should be adhered to as (an aspect of) Dhamma complementing the fifth Sila. Explanations of some of the complementary aspects of Dhamma follow. For instance, Metta complementing the first Sila, where it exists in any being, banishes all desire to harm. To say nothing of the Metta or loving-kindness shown by parents to their children, even Metta towards pets like dogs and cats is enough to bring about the greatest care for them. Without Metta, but with dosa or aversion instead, these pets might easily be destroyed. Right Livelihood complementing the second Sila can be explained as follows. If one is lazy in work or adopts a wrong mode of livelihood for one's subsistance, one cannot possibly comply with the second Sila. Since we all have to eat every day, each of us has to get his food without fail and therefore must have a means of living, and a right one at that.

and fear of doing evil, appear in the heart. By so behaving, our ability to comply with the Silas will become much greater. Better compliance with the Silas does not mean abstention from everything prescribed in them. Abstention from what is worldly or legally regarded as wrong is in itself acceptable conduct.

3. **Owing to necessity,** such as in the following instances:

Infringement of the first Sila in order to protect one's property, life, nation, religion and king, as happens in battle or when one is dealing with criminals or enemies. Transgression of the second Sila in order to keep oneself alive or because of hunger or real poverty. There seems to be no reason for violating the third Sila, since compliance with it would surely not kill anyone. Infringement of the fourth Sila for the sake of one's own welfare. Failure to observe the fifth Sila because one has to take alcoholic drinks as medicine, or because a medicine prescribed is mixed with alcohol, or just for the enjoying oneself occasionally (in which case, if one becomes drunk, one goes straight to sleep without starting a row.) Many of the foregoing instances can be counted as cases of necessity, such as, for example, if one is a fisherman by trade or a medical student. It is known that King Mongkut requested the Teachers at Wat Bovoranives to instruct monks on the point of disrobing and returning to lay life, to learn the way of following the Silas in a manner consonant with necessity as explained above, in order to secure for themselves a satisfactory worldly life. When one asks oneself, for instance, whether it is really necessary to kill or to steal, one realizes that this is very seldom the case. Consequently even the mere intention not to infringe the

1. Owing to the strictness of Silas, which involve, for example, abstention from taking the life of any living being. Suppose the rules of moral conduct had been laid down in a more accommodating manner, tolerating some of the infringements we have discussed, would such accommodating rules be followed by more people or not? Obviously, no one can say for sure that it would happen, because one gets a general impression that moral rules, in particular those concerning what is regarded as wrong either in the worldly or the legal sense, are all of them-whether the first Sila or any other-being constantly violated. This demonstrates that the failure to observe them is not due to their strictness. Usually, one's natural inclination is to suit all actions to one's own comfort and convenience. Every nation has its laws and every religion, its Silas. Even where some of the rules are quite flexible and accommodating, it is probable that quite a few people ignore and violate them. Therefore the main reason for violation lies with the individual himself; most people are naturally inclined to disregard or alter the rules to suit their own convenience and are quite capable of doing so.

2. Owing to the individuals themselves. Then what is it in the individual that inclines him to infringe the rules, even though this is generally and legally regarded as wrong? The causes of such behaviour embedded within the individuals themselves are undoubtedly greed (lobha), aversion (dosa) and delusion (moha), which are born in the heart as defilements (kilesa) and, in turn, bring about the absence of shame (hiri) or dread of evil (ottapa). So if change is needed, it should not take place in the principles of the Silas, but be a change of heart, meaning decreasing the kilesas rather than increasing them in such a way that hiri-ottappa—shame

living beings love life as much as we do and have no less fear of death. That is why, as a matter of simple justice, the Lord Buddha laid down the first Sila. The second was formulated to promote mutual respect for each other's rights to their own possessions. The third encourages mutual respect for one another's families. The fourth protects our mutual interests by truthfulness. The fifth helps us to avoid carelessness and negligence. If we set store by and careful guard our wealth, our families and good faith, then we should not trespass on the rights of others. All the silas or rules of conduct are based solely on the principle of perfect justice. They demonstrate that Buddhism respects the lives, rights, property and so on, of everyone. This is Lokasacca or Sammutisacca, namely worldly or conventional truth. If the Buddha had made the Silas flexible and adaptable to the wishes of the masses, they would not have been consonant with the nature of perfect justice. Lord Buddha would have shown Himself deficient in compassion towards those animals whose slaughter was thus sanctioned. That would not accord with the character of the Buddha, who was filled with compassion towards all sentient beings. Another reason stated at the beginning, is that the Silas promote, in particular, "a very special benefit". This means that the ultimate outcome of adherence to them is freedom from all defilements. The Silas are the first steps towards this goal. Total observance of the Silas, though there are only five of them, can in itself be a step towards the higher level at which that "very special benefit" is realized.

What is perhaps of particular importance with regard to the Silas is to discover why people are, or are not, interested in observing them. Some reasons are as follows:-

that the three afore-mentioned conditions are complied with and that the meat is not one of the prohibited kinds. They are expected to accept whatever is offered them, whether vegetarian or consisting of meat of the proper kinds. This is not considered contradictory to the Sila, because the hearts of such Buddhists, especially of the monks, are pervaded with unbounded kindness and compassion towards animals. Never would they cause animals to be killed. Moreover, against the view that eating meat is wrong, they present the following argument: if meat consumption is morally wrong, then the use of hide, bones, horns of animals should be altogether banned. That, too, should be regarded as wrong. Both factions are still at variance on this subject and some of their members are still carrying on the argument. But there are some who do not argue, preferring to leave the whole matter to the individual's own conscience. One should not compel others to accept one's own views. To do that is also a kilesa or mental defilement and therefore to be avoided.

If it is asked what purpose the Lord Buddha hoped to serve by laying down Silas which prescribe such uncompromising abstention that they can be fully complied with only by very few people, it has to be admitted that no one can claim to know His exact intention in so doing; nevertheless, one may gather the reason from many principles enunciated in the Dhamma. The Lord Buddha taught us to make a comparison between ourselves and others by saying: "All living beings are afraid of punishment and death. Life is dear to all beings (as well as to us). By putting ourselves in their place, we realize that we, individually, should neither kill nor cause others to kill." By this principle of the Dhamma, Lord Buddha wanted us to understand, through entering into one another's feelings, that all

allowed Doctor Jivakakomarabhacca to apply external remedies or to give him medicine to be taken internally. Monks were also allowed to take or apply remedies to cure their diseases. Hence, we can conclude that the first Sila does not apply to microbes. If it did, then we could not eat nor drink anything, nor even breath, so no one could follow it. Silas should be rules conduct that can be followed by everyone in an ordinary, practical manner without having recourse to the aid of such instruments as the microscope. The use of those instruments should be reserved for people engaged in the medical or scientific professions.

With regard to the consumption of meat as food, Buddhists themselves are divided into two factions. One faction regards eating meat as being no less wicked than the act of slaughter. It holds that, were meat not used as food, there would be no cause for the destruction of animals, hence consumption of meat is directly responsible for their slaughter and is therefore wrong. Acariyavadin Buddhists accordingly observe mamsavirati or abstention from animal flesh. The other faction, the Theravadin Buddhist monks, are permitted to eat meat. Their Vinaya or disciplinary rule allows monks to do so under three conditions, namely: if they have not seen or heard the animals being slaughtered and have no reason to suspect that the slaughter was for their benefit as opposed to slaughter for sale in general. (There are also rules prohibiting monks from eating raw meat or the ten forbidden kinds of meat, which include tiger meat and elephant flesh). Buddhists of this category, particularly Theravadin monks, are expected to eat without fuss and not be difficult about their food. They must be able to partake of vegetarian food and also of animal food, provided

regarded as satisfactory people. After all, law is a sort of Sila. It is laid down to ensure the peace and welfare of the public, although it is not entirely based upon the psychological principles and rational morality which are the foundation of the Silas, a point with which we shall deal later on.

3. The principles of the Silas should be left unaltered, but heeded and observed only from time to time, or only some of them. Most Buddhists belong to the category of people who act in this way. They do not change the principles of the Silas, for they are truly interested in them and comply with them — or some of them — occasionally. For instance, some Buddhists do not take alcoholic drinks during the three-month period of the Rains-residence, but subsequently they start drinking again. If they are fishermen or fish-mongers, they disregard the first sila which, if observed, would make fish catching or fish selling impossible, but they may refrain from killing other animals. If they are medical students, they do not entirely follow the first Sila, observance of which would render the use of animals for research and experimentation impossible, but they may observe the Sila whenever it is practical for them to do so, i.e. when it does not hinder them in their profession or in performing their duties.

4. The principles of Sila should remain unaltered and be strictly complied with. Very few hold this view. Moreover, even these may have some doubt in regard to microbes, and those who do not adhere strictly to the Sila may raise the same doubt either from curiosity or to contend that the Sila is impracticable. To decide whether microbes are living beings or not (in the sense of the Sila), one should consider the life history of the Lord Buddha. Whenever the Lord Buddha fell ill, he

besides saying only what was truthful, useful and fitting and laying down the Sila against lying, also discouraged malicious, indecent and vain speech.

The fifth Sila: In spite of the rule prescribing abstention from intoxicating drinks, their consumption does not decrease and authorized distilleries are working at full blast. Liquor shops are well patronized day and night. At receptions, fairs, etc., there are alcoholic drinks, as otherwise they would be dull and drinkers would avoid them. Alcoholic drinks have thus become an income-earner which brings in a sizeable revenue each year.

Practices regarded as right and others regarded as wrong may both be contradictory to the Silas, as shown by the foregoing instances. All of this indicates that, one increasingly fails to understand the Silas, to recognize their importance and to appreciate their meaning for one's existence in this world. That is why each of the following (mixed right and wrong) views has its advocates:

1. The principles of Silas should be altered to suit those who have worldly occupations. For instance, some feel that the first Sila should be changed to allow killing to the extent permissible by law, i.e. only killing which is not authorized by law should be prohibited. Moreover the fourth Sila should, they feel, be made flexible and lying be allowed when it is done to protect oneself or others. So with the fifth Sila when intoxicants are taken only occasionally and not to excess.

2. The principles of the Silas should be left untouched but no one need pay attention to them. If those who act thus abide by the law, they should be

The third Sila : Adultery is wrong. One who commits it does not command respect nor inspire confidence. Sexual misconduct involving persons with whom conjugal relations should be avoided according to custom, or those who are prohibited by law, or by the Dhamma, is also wrong. So is coercing by physical or even financial means a married or even unmarried person into consenting to such conduct. The purpose of this third Sila is to preserve the respectability of the family of each person concerned and to safeguard its sanctity and inviolability. By the same token, respect of person, place and property should be customary behaviour, as laid down in the book "Ethics of Good People", which says, for example: "Do not intrude into people's homes without invitation. Do not peep into their rooms from outside". It is proper for us to adopt manners derived from the Silas or moral rules, all of which aim at promoting good behaviour and discouraging laxity.

The fourth Sila: Lying is generally regarded as wrong. Nevertheless, people very seldom speak quite truthfully to one another and so their word can hardly be relied upon. Sometimes they are unable to speak the truth; for instance, they may have to lie to save themselves from harm, and doctors lie to bolster their patients' morale. Lying under these circumstances may be contrary to the Sila, but it is not entirely contrary to its purpose. This Sila aims at bringing about mutual benefits by adhering to truth and avoiding verbal offences. Similarly, utterances harmful to another's well-being such as, for example, malicious, abusive or slanderous speech intended either to deride others or to vaunt oneself, may be truthful, yet they must be regarded as wrong, because they are contrary to the Sila. It is said that the Lord Buddha Himself,

The first Sila: The prohibition against taking the life of living beings applies not only to humanity but also to creatures of every kind, both big and small; black ants as well as red ants. Each day a vast number of animals are slaughtered as food, for most people eat meat while vegetarians are not common. In the field of science, animals are used in many researches and experiments. In the administrative field, arms are used in crime suppression. Law enforcement agencies punish law breakers. Belligerents at war use arms to destroy one another. The actions cited here as examples are not regarded as illegal or as running counter to normal worldly practice. Indeed, it may even be considered wrong to abstain from them, as is the case when constables or soldiers fail in their police or military duties. Moreover, nowadays many kinds of animal are known to be carriers of microbes and, thanks to the microscope, germs and many sorts of microbe have been detected. Almost everything contains them — even drinking water. Only the larger impurities are caught by the filter; microbes can pass through. So numberless microbes pass into our throats with each draught of water. It is the same with medicines. Whenever they are used, either externally or internally, they destroy myriads of microbes. Are these microbes to be considered as living beings in (the sense of) the first Sila or not? If so, perhaps no one can fully comply with it. Besides, some are of the opinion that people who refrain from taking the life of animals should also refrain from eating meat, because it amounts to encouraging slaughter and is no less sinful according to them.

The second Sila : Taking possession of anything that has not been given by its owner or stealing, is also wrong, even legally speaking. However, there is, for instance, the exception of enemy property in the case of war.

SILA

MORAL CONDUCT

Sila or moral conduct is the principle of human behaviour that promotes orderly and peaceful existence in a community. It yields, in particular, a very special benefit (to be discussed later). Rules of moral conduct are to be found in every religion. They may resemble other codes of conduct to a greater or lesser degree depending on the Teacher or religious system from which they originated. Usually they comprise lists of actions from which to abstain, implying that any actions not covered by the prohibitions are permissible. A good example is afforded by the five Silas (of Buddhism), namely **to abstain from taking the life of sentient beings, to abstain from taking possession of anything that has not been given by its owner, to abstain from sexual misconduct, to abstain from lying or evil speech,** and **to abstain from intoxicating drinks which are a primary cause of negligence.** These five Silas are the basic principles of Buddhism best known to most people. It is customary for them to be delivered during almost every religious ceremony and those present at the ceremonies generally make a formal declaration of their intention to comply with them. Thais must have seen or heard monks enunciating the Silas ever since the time when they were still small children and did not understand them. Consequently it is of interest to consider the extent to which most people realize the importance of the Silas and what they think of them, especially as most of the Silas prescribe a mode of conduct that is widely different from the general practice of human beings. Some people favour the Silas while others do not, as can be gathered from the following instances.

into English for students and government officials who are studying and serving abroad. This booklet will now be available to them, together with another in Thai and English called "What did the Buddha teach?"—and together they should help them to explain to foreign friends desirous of knowledge about Buddhism, as well as to foreigners who wish to understand and practise the way of right behaviour founded upon reason.

Therefore, Her Royal Highness requested Police Lieutenant-Colonel Ed Na Pombejra and Mr. John Blofeld to translate the text into English, after which Phra Khantipālo (Laurence. C.R. Mills) was asked to read through it and make further suggestions.

After certain improvements had been made, Her Royal Highness ordered that the Thai text and the English translation be published in pamphlet form upon the occasion of her birthday anniversary.

Srapatum Palace,
October the 21st, B.E. 2512 (1969)

PREFACE

Her Royal Highness Princess Sangwan Mahidol, the Princess Mother, feels that Sila or rules of moral conduct, especially the five main Silas of Buddhism are principles of humane conduct well suited to all people regardless of their religion. But many people are of the opinion that these Silas are difficult to follow and a hindrance to human progress. For instance, they feel that one cannot wholly abstain from killing as prescribed by the first Sila. Hence they do not pay much attention to the Silas. Acceptance of the moral rules enunciated by the monks at various religious ceremonies is beneficial to those who observe them in so far as it helps to purify their minds, at least for the time being. Their observance will depend on the level of their determination.

What is said here on the subject forms a sequel to a booklet entitled "Right Behaviour in Accordance with the Dhamma" which has already been published for distribution by command of Her Royal Highness. The present pamphlet originated in the following manner. Her Royal Highness requested the Venerable Phra Sasanasobhana (สุวฑฺฒโน) of Wat Bovoranivesvihara to write on the Silas. She offered him as the basis of his article some ideas demonstrating that the Silas or rules of moral conduct are indispensable to humanity and should be studied and followed to the best of people's ability.

After the text had been written the original in Thai of this booklet "Moral Conduct" was ordered for publication by Her Royal Highness in 2511 and 30,000 copies were published then. Since then Her Royal Highness felt that it would be useful to have this work translated

SILA